

JAARVERSLAG 2023

1. VOORWOORD

In 2023 werd begonnen aan de verbouwing. Een spannend en ingewikkeld jaar voor de medewerkers. Eerst vond de verhuizing naar de tijdelijke locatie plaats. Vervolgens begonnen de voorbereidingen voor het werken op Cascadeplein 4. We waren in de gelukkige omstandigheid kantoorruimte te kunnen huren op Cascadeplein 10.

Het was voor de medewerkers geen gemakkelijk jaar. Er stond veel druk op de organisatie door de verbouwingsoperatie en de veranderingen die dit met zich meebracht.

Financieel leek het in eerste instantie ook een moeilijk jaar te worden. Door de inflatie en de sterke stijging van de energiekosten waren de verwachtingen negatief. In de loop van het jaar is dit echter opgeheven door enkele meevallers in de verwachte kosten, door lagere energiekosten en door extra steun van het Rijk, de gemeente Groningen en de provincie Groningen.

Een van de speerpunten van het beleid van de Groninger Archieven is de verwerving van particuliere archieven. Wij zijn van mening dat deze verwerving van groot belang is, omdat daarmee de diversiteit en veelzijdigheid van de provinciale geschiedenis wordt geaccentueerd. Meer particuliere archieven betekent ook meer materiële zorg en daar is ook in 2023 veel aandacht aan besteed.

Het grootste deel van het archief is nog steeds analoog: papier, foto's, film en video. Maar het digitale aanbod groeit snel. Niet alleen is er steeds meer analoog gedigitaliseerd, ook de ontwikkeling van het e-depot maakt grote stappen. Het onderzoek naar de geschiedenis van Groningen kan daarom zowel thuis plaatsvinden als in de studiezaal aan het Cascadeplein.

Ons meerjarenbeleid is gericht op de deelname en betrokkenheid van het publiek. De archieven zijn van de burger en worden door de burger gebruikt om zijn recht te zoeken en om onderzoek te doen. Wij willen dat het publiek zich altijd welkom voelt in de Groninger Archieven, zowel in het gebouw als digitaal. Openheid is één van onze vier merkwaarden, samen met deskundigheid, verrijking en verbinding. Deze waarden kenschetsen het karakter van de Groninger Archieven. We zijn inclusief, wij zijn er voor iedereen, willen het publiek laten participeren en werken samen met alle belangstellende partijen. De nieuwe inrichting van het gebouw versterkt deze visie. De basis voor de visie en voor de toekomst is de hoge kwaliteit van de medewerkers.

We hebben in 2023 de definitieve afspraken gemaakt met het Rijk over de uittreding uit de gemeenschappelijke regeling en met de provincie over de toetreding tot de nieuwe gewijzigde regeling.

Op deze plaats een woord van dank aan het Museum aan de A. Tijdens de verbouwing hebben zij steeds belangeloos ruimte gegeven aan onze vrijwilligers en medewerkers als ze niet terecht konden op het Cascadeplein.

Ten slotte. Ik wens iedereen nog prachtige, inspirerende en ook vrolijke jaren in en met de Groninger Archieven. Ik denk dat er een prima basis ligt om er iets goeds van te maken. Na het indienen van mijn twintigste jaarverslag ga ik met pensioen.

Eddy de Jonge
19 maart 2024

2. BESTUUR

De samenstelling van het bestuur (dagelijks bestuur en algemeen bestuur) in 2023 was als volgt:

Voor het Rijk:

- dhr. drs. D. Mulder – bestuurslid (DB en AB)
- mevr. drs. I. Noordhoff – bestuurslid (AB)

Voor de gemeente Groningen:

- mr. K.F. Schuiling – voorzitter (DB en AB)
- mevr. K. de Wrede – bestuurslid (AB)

Extern bestuurslid:

- dhr. drs. J.R. Honkoop (DB)

Het dagelijks bestuur kwam bijeen op 1 mei en 22 september. Het algemeen bestuur vergaderde op 22 juni en 22 december.

Het bestuur neemt de Governance Code Cultuur in acht. De Governance Code Cultuur biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties.

De taken van het bestuur zijn voornamelijk gericht op het beleid, advisering en ondersteuning van de directie en de financiële controle.

Vaststelling van stukken en besluiten door het algemeen bestuur:

- Jaarrekening 2022
- Jaarverslag 2022
- Begroting 2024
- Jaarplan 2024
- Instemming met het definitieve bestuursconvenant duurzame samenwerking ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de regionale historische centra
- Aanwijzing rijksarchivaris in de provincie Groningen
- Aanwijzing gemeentearchivaris van de gemeente Groningen
- Aanwijzing plaatsvervangend gemeentearchivaris
- Aanwijzing plaatsvervanger van de plaatsvervangend rijksarchivaris in de provincie Groningen en plaatsvervanger van de plaatsvervangend gemeentearchivaris van de gemeente Groningen
- Aanwijzing e-depot van de Groninger Archieven als archiefbewaarplaats van de gemeente Groningen
- Het definitieve tekort 2023 ten laste brengen van de algemene reserve
- Controleplan Rechtmatigheid RHC Groninger Archieven
- Normenkader RHC Groninger Archieven
- Benoeming nieuwe directeur

Speciale punten van aandacht voor het bestuur in 2023:

- Verbouwing en herinrichting van de Groninger Archieven
- Uittreding van het Rijk uit de Gemeenschappelijke regeling RHC Groninger Archieven en toetreding nieuwe deelnemers
- Vacature en profiel directeur

In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van overige functies van de bestuursleden.

3. COLLECTIE

Archief

Verwerving algemeen

In 2023 registreerden we 448 aanwinsten. Dat is weer flink meer dan vorig jaar, maar het betrof veelal kleine archieven en documentaties. De totale omvang van deze aanwinsten is met ca. 187 strekkende meter een stuk minder dan die in voorgaande jaren. Vooral de registraties van het Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen (OVCG), het Poparchief Groningen en de afdeling Nieuwe Media Beeld en Geluid (NMBG) betreffen vaak kleine aanwinsten. Er werden geen omvangrijke overheidsarchieven overgedragen.

De provincie Groningen bracht in 2023 geen stukken over naar de provinciale archiefbewaarplaats.

Van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ontvingen we het archief van de Directie Regionale Zaken Noord en diens voorganger Regionale Beleidsdirectie Noord over de periode 1994-2011. Dit archief heeft een omvang van 22 meter en bevat voornamelijk stukken over natuurbehoud, -bescherming en -ontwikkeling.

De gemeente Groningen bracht 14.5 meter archief over naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats, waaronder archief van de stedelijke muziekschool, de fotocollectie van de voormalige gemeente Ten Boer en een aanvulling op het eerdere overgebrachte archief van de gemeentesecretarie. Die aanvulling bevatte onder meer teksten van toespraken gehouden door burgemeester Harm Buiten. De bewerking van de archieven van de voormalige Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken is in 2023 wel afgerond, maar de overbrenging heeft nog niet plaats gevonden.

Van het Noordelijk Scheepvaartmuseum / Museum aan de A werd een aantal archieven met betrekking tot scheepvaart overgenomen. De Stichting Liberaal Archief Groningen bracht haar archieven onder bij de Groninger Archieven. Er werden aanvullingen aangeboden op het archief van de Hervormde Kloosterkerk Ter Apel, het archief van het Nederlands Agronomisch Historisch Instituut (NAHI) en op het archief van de Juridische Faculteitsvereniging Groningen. Daarnaast werden verschillende kerkelijke archieven verworven, waaronder die van de gereformeerde gemeente Sellingeren, de gereformeerde kerk Leek en de hervormde gemeente Oldebert. Ten slotte ontvingen we van TSN Thuiszorg nog een flinke hoeveelheid archiefbescheiden van verschillende afdelingen van het Groene Kruis, waaronder die van Beerta, Hoogezand, Stadskanaal, Tange-Alteveer, Hoogkerk en Ter Apel e.o. In de volgende paragraaf over werving worden meer particuliere archieven genoemd.

Verwerving particuliere archieven

De verwerving van particuliere archieven heeft in 2023 op twee manieren plaatsgevonden. In de eerste plaats doordat mensen archiefmateriaal rechtstreeks aan ons aanbieden of bij ons informeren of materiaal waarover zij beschikken archiefwaardig is. Wekelijks wordt via telefoon en e-mail of rechtstreeks aan de balie van de Groninger Archieven hierover contact met ons gelegd.

Er is een verwervingscommissie van vijf personen, bestaande uit drie collectiebeheerders van wie een direct belast is met de verwerving van particuliere archieven, het hoofd Collectie en de directeur. De commissie toetst dit aanbod van particuliere archieven, documentatie en beeldcollecties en besluit over het wel of niet accepteren op basis van het verwervingsprofiel. Het kleiner aangeboden archiefmateriaal beoordeelt de collectiebeheerder particuliere archieven zelf en aanvullingen op bestaande archieftoegangen worden doorgaans ook buiten de commissie om aangenomen.

Daarnaast gaat de collectiebeheerder particuliere archieven actief op zoek naar archiefmateriaal door contact te leggen met particulieren in de veronderstelling dat zij over archiefmateriaal kunnen beschikken dat een waardevolle aanvulling zou kunnen zijn op de bestaande collectie. Dit leidt doorgaans niet meteen tot het opnemen van archiefmateriaal in de collectie, aangezien deze particulieren over het algemeen nog actief zijn als archiefvormer, en hun archiefmateriaal zelf nog gebruiken of later mogelijk nodig hebben. Of er emotioneel nog geen afstand van kunnen doen. Het gaat er hier dan veeleer om, om contact te leggen en een relatie te beginnen met deze archiefvormers, in de hoop dat dit op termijn leidt tot het verwerven van hun archiefmateriaal.

Enkele voorbeelden hiervan: vorig jaar is contact gelegd met stichting Kladmuur die zich bezig houdt met de (geschiedenis van) graffiti in de stad Groningen en de cultuur en *scene* die daarmee verbonden zijn. Kladmuur staat positief tegenover het overdragen van documentatie archiefmateriaal. In 2023 is het contact met Kladmuur zodanig onderhouden dat in 2024 de daadwerkelijke overdracht vermoedelijk zal gaan plaatsvinden.

In 2022 is contact gezocht met magazijn De Klomp in Groningen, een winkel in huishoudartikelen met een meer dan 100-jarige geschiedenis in de stad. Eind van dat jaar sloot de winkel. Afgelopen jaar is vervolgens een bescheiden archief van deze bij vele Stadgers bekende en geliefde winkel overgedragen.

Er zijn ook nieuwe contacten gelegd. Bijvoorbeeld met de Somalische gemeenschap in Groningen. Deze gemeenschap kwam letterlijk en figuurlijk in beeld door de bijzondere voorstelling *Buraanbur* op het Noorderzon-festival een aantal jaren geleden. Via de maker van de voorstelling is contact gelegd met enkele leden van deze gemeenschap en wordt gekeken op welke manier hun geschiedenis ook deel uit kan gaan maken van de collectie van de Groninger Archieven.

In 2023 zijn de verworven aanwinsten van particuliere archieven vermeld in de nieuwsbrief *Nieuw in de collectie* van de Groninger Archieven. Vanzelfsprekend kan dit materiaal dan nog niet worden aangevraagd en ingezien via de reguliere weg, zoals dat bij geïnventariseerde archieven met een gepubliceerde archieftoegang wel het geval is. Het is belangrijk dat ondanks de beperking van de toegankelijkheid, onderzoekers en belangstellenden toch weten wat zich nog meer in de collectie van de Groninger Archieven aan particulier archiefmateriaal bevindt. Bij uitzondering en onder voorwaarden is het mogelijk om ook dit nog niet verwerkte materiaal toch te kunnen raadplegen.

Om ook letterlijk meer zichtbaarheid te geven aan de aanwinsten is naast het vermelden in de nieuwsbrief in de eerste maanden van 2023 een kleine selectie van recent verworven archiefmateriaal te zien geweest in een vitrine in de hal van de Groninger Archieven. Vanwege de verbouwing van het publieksdeel in het gebouw kon dit in de rest van het jaar niet meer op deze manier getoond worden.

Tot slot enkele voorbeelden van in 2023 verworven archiefmateriaal:

Magazijn de Klomp; stichting Verenigde Groninger Gasthuizen; Hervormde zusterkring Sappemeer; Apotheek Venema; Vera Centrum voor underground popcultuur/Jongeren centrum V.E.R.A.; Genealogie Römeling; Familiearchief Tepper-Venema; Volleybalvereniging Goud; Vereeniging De Groninger Burgerwacht; Groningen 2002; charters uit 1694 en 1729, m.b.t. Leek; Groninger vereniging in Rotterdam Gruno; Stichting Terre des Hommes Groningen; Architectenbureau Van Wijk & Broos; De Eenhoorn, restaurant voor vegetarische natuurvoeding; Parochie St. Bonifatius te Wehe Den Hoorn; Collectie S. Lammerts; Hervormde gemeente Oldebert; Stichting Beeldlijn Kunstencentrum Groningen; Groene Kruis Stadskanaal; Fotoalbum Vindicatlid 1939;

Rover; Familie Hovinga; Swier Broekema; De Centrale, vereniging tot en=bevordering van den bloei van Groningen; Stichting Vrouwen van Trui/Vrouwenboekhandel Dikke Trui/stichting vrouwencafé Dikke Trui; Vrouwen van nu afdeling Appingedam; Gereformeerde kerk vrijgemaakt Onnen; Galerie Biemoldsbelang.

Nieuwe toegangen

In 2023 kwamen voor het publiek 99 nieuwe toegangen gereed (zie bijlage 4). De toegangen werden gepubliceerd op www.groningerarchieven.nl.

Het nieuwe aanbod voor het publiek was wederom weer zeer divers, met materiaal uit stad en provincie. Een paar voorbeelden: verschillende Hervormde Kerken in de provincie, het Gewest Groningen van de KNSB, de Rederijdersbond Oldambt en Westerwolde, de studentenvereniging Magna Pete, het Congrescentrum Het Tehuis, de plaatselijke schoolcommissie in Middelstum en de Vereniging Dorpsbelangen Thesinge. Ook zijn er veel archiefdelen van de gemeente Groningen open gesteld. Dit toegangenoverzicht geeft weer eens aan hoe belangrijk de verwerving en het toegankelijk maken van particuliere archieven is voor de Groninger Archieven.

Eind 2023 stonden in totaal 2.904 archieftoegangen online.

Materiële zorg

De afdeling Materiële Zorg conserveert en verpakt archieven, boeken, tijdschriften, kranten, kaarten, tekeningen, prenten, prentbriefkaarten, affiches, foto's en negatieven. Alle audio- en audiovisuele aanwinsten, ongeacht de drager (bijvoorbeeld fysiek op tape of digitaal), worden doorgegeven aan de afdeling Nieuwe Media, Beeld en Geluid die zorg draagt voor verdere conservering en verpakking. Het verpakte archief is een archief dat schoon en rein is, op de juiste wijze verpakt, geëtiketteerd en in dozen opgeborgen met gebruikmaking van de juiste materialen die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen voor permanente bewaring.

Naast het verrichten van de reguliere verpakkings- en conserveringswerkzaamheden is de afdeling het afgelopen jaar blijven inzetten op professionalisering en de bevordering van integere beroepsuitoefening. Centraal hierbij stonden de ontwikkeling en verbetering van middelen en methoden voor preventieve conservering en de verbetering en borging van de kwaliteit van de werkprocessen op het gebied van preventieve conservering.

In 2023 verpakte de afdeling Materiële Zorg 155 meter archief. Dit zijn minder meters dan verwacht. Deels is dit te verklaren door de verhuizing en door ziekte van een paar medewerkers. Toch zijn de achterstanden niet nog verder opgelopen wat vooral komt doordat de aanlevering van te verpakken archieven minder was.

Het ontwikkelen van nieuwe verpakkingsmethoden is een vrijwel continu proces. Belangrijk is de vertaling en vastlegging hiervan in duidelijke werkinstructies zodat medewerkers zelfstandig en op een veilige manier het werk kunnen uitvoeren. Hiernaast kunnen werkinstructies helpen om de processen binnen de afdeling te verbeteren en te optimaliseren. Het afgelopen jaar is energie gestoken in het actualiseren van het Collectiehulpverleningsplan, het aanpassen van de Verpakkingsinstructie archief en collecties en het beschrijven van werkprocessen binnen de afdeling Materiële zorg.

Deskundigheidsbevordering is en blijft altijd nodig. Nieuwe kennis en vaardigheden zijn nodig om het werk te kunnen blijven doen, de kwaliteit van het werk te verhogen en de taken efficiënt uit te voeren. Boeken, papieren en perkamenten documenten in archieven of collectiestukken kunnen door verschillende oorzaken beschadigd raken. Invloeden zoals verkeerde klimaatomstandigheden, stof, vocht, ongedierte en schimmel zorgen ervoor dat documenten of objecten worden aangetast en mogelijk in verval raken. Voorkomen is natuurlijk beter dan genezen. Daarom heeft ter bevordering en borging van de deskundigheid de coördinator in 2023 deelgenomen aan een nieuw opgericht

netwerk van conserveringsadviseurs/behoudspecialisten van de RHC's. Ook is door de coördinator de opleiding 'Leidinggevende zonder macht' gevolgd en is door een behoudsmedewerker de opleiding Archiefassistent succesvol afgerond.

Digitale duurzaamheid/e-depot

De Groninger Archieven exploiteren een eigen e-depotvoorziening waarin digitale archieven van de bij de gemeenschappelijke regeling (GR) aangesloten overheden opgenomen kunnen worden. Onderdeel van deze dienstverlening behelst ook de advisering van deze overheden over onderwerpen die, wanneer ze 'by design' juist worden opgepakt, een positieve invloed kunnen hebben op de archivering van nog te vormen digitale informatie. Vanuit dat perspectief, gecombineerd met de behoefte om nieuwe partners te vinden voor deelname in de GR, staan we ook open voor pilots en betaalde adviestrajecten met overheden die nog niet deelnemen. Daarnaast willen we ons provinciebreed profileren als kenniscentrum op het gebied van digitale archivering en beantwoorden we vragen, stellen we generieke kennisproducten op en organiseren we bijeenkomsten voor informatieprofessionals.

Opname van digitale archieven

In 2023 liep er een tweetal opnametrajecten met de gemeente Groningen die beide niet voor het jaareinde zijn afgerond. Enerzijds loopt er een uitplaatsingstraject voor de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars-dossiers (WWIK). De benodigde reparatiewerkzaamheden die in 2022 werden vastgesteld zijn dit jaar door de gemeente uitgevoerd, maar door capaciteitsgebrek aan de zijde van de gemeente is het nog niet gelukt om het overdrachtstraject te hervatten. In april van dit jaar is op verzoek van de griffie gestart met een pilot rondom de overbrenging van videotulen. Dit project loopt door in 2024 en zal naar verwachting iets meer dan de daarvoor geraamde 12 maanden in beslag nemen. Het beperkte aanbod van overdrachtstrajecten en de traagheid waarmee ze verlopen is een doorlopend aandachtspunt. Er ligt bij de gemeente Groningen een verzoek om tot een roadmap te komen voor onze werkzaamheden (overdrachten en adviezen), zodat er een duidelijke werkvoorraad ontstaat en we afspraken kunnen maken over de planning daarvan.

Advisering 'by design'

Onze adviserende dienstverlening richt zich met name op vragen die binnenkomen vanuit de gemeente Groningen. Het sinds 2022 lopende adviestraject rondom de archivering van elektronisch ondertekende documenten, waarvoor navraag bij het Nationaal Archief nodig was, werd eind 2023 afgerond. Daarnaast werd een advies afgegeven over de archivering van samengestelde documenten. Eind 2023 kwam tot slot het verzoek binnen om de archiefinspecteur te adviseren over de requirements voor de aanbesteding van een nieuw DMS/RMA. Dit wordt begin 2024 opgepakt. Hoewel er regelmatig met de gemeente gesproken is over betrokkenheid bij het ontwikkeltraject rondom PodiumD, de op Common Ground-filosofie gestoelde vervanger van de e-Suite, is dit in 2023 nog niet concreet geworden.

Aan de provinciearchivaris werd op binnen een zeer kort tijdsbestek advies uitgebracht over het ontwerp van een metadataschema met het oog op de migratie van documenten uit een verouderd systeem.

Uitbreiding van de dienstverlening

Het hele jaar door zijn gesprekken gevoerd met en demo's gegeven aan overheden waarmee reeds een DVO is afgesloten of waarmee nog geen vorm van samenwerking bestaat. Deze gesprekken zijn het inhoudelijke stadium inmiddels voorbij en worden door de directie voortgezet om tot een aansluiting in de vorm van een GR of DVO te komen. De belangstelling voor de afname van onze dienstverlening is derhalve breed en richt zich zowel op de beheer- als de adviesdiensten. Om geïnteresseerden daar beter over te informeren zijn in 2023 de producten- en dienstencatalogus en de overige aansluitdocumentatie geheel vernieuwd.

De door onszelf ontwikkelde Quickscan-dienst trok in 2023 veel belangstelling. Na de afronding van de pilot met de gemeente Midden-Groningen is er inmiddels een regulier advies uitgebracht aan de gemeente Het Hogeland en is een tweede traject in uitvoering bij de gemeente Westerwolde. Voor 2024 staat de uitvoering bij enkele andere overheden gepland.

Hoewel er concrete interesse was voor de uitvoering van een pilot-overdrachtstraject met een niet-verbonden partij, liep dit initiatief helaas vast op de financiële randvoorwaarden. Met de Veiligheidsregio zijn vergevorderde gesprekken gaande over uitplaatsing; deze werkzaamheden worden in 2024 vervolgd.

Doorontwikkeling van de e-depotvoorziening

Voor 2023 stond in de planning dat we de publiekscant van de e-depotvoorziening zouden doorontwikkelen. Omdat het aanbod voor opname relatief schaars is, is hier niet de allerhoogste prioriteit aan gegeven. Er is wel een beperkt rondje langs de velden gedaan bij collega-instellingen die buiten Preservica om een component voor beschikbaarstelling hebben ontwikkeld. Ook zal de videotulen-pilot komend jaar aanleiding geven om de publiekscant te evalueren, waardoor activiteiten rondom doorontwikkeling dan ook beter op hun plek zijn.

Daarnaast zijn we gestart met een verkenning of het mogelijk is om de e-depotvoorziening in te zetten als WOO-publicatieplatform. Van deze laatste functionaliteit staat nog niet vast of dit als externe dienst wordt aangeboden of uitsluitend als oplossing dient voor onze eigen verplichting om documenten passief en actief openbaar te maken.

Een deel van de capaciteit is afgelopen jaar gegaan naar de doorontwikkeling van het Digitaal Atelier, de component waarmee controles worden uitgevoerd op aangeleverde digitale archieven. Zo is in het kader van de videotulen-pilot het controle- en opnametraject gereedgemaakt voor MDTO.

Kennisdeling in regionale en landelijke netwerken

Vanwege de verbouwing van Cascadeplein 4 en een gebrek aan ruimte en capaciteit lukte het in 2023 niet om de beoogde praktijk sessie voor informatieprofessionals binnen de provincie te organiseren. Deze is doorgeschoven naar februari 2024 en zal gaan over de bewaarstrategie.

In 2023 hebben we, naast de aanpassing van bestaande documentatie en de uitwerking van het Quickscan-protocol, geen nieuwe kennisproducten ontwikkeld. Wel zijn er reviews uitgevoerd op landelijke kennisproducten van het Nationaal Archief, te weten de Handreiking voorkeursformaten en het DUTO-raamwerk. In beide gevallen zijn meerdere van onze adviezen overgenomen in het definitieve eindproduct.

We namen verder deel aan verschillende bijeenkomsten, zowel nationaal als internationaal. Collega's waren aanwezig tijdens de Preservica International User Group in Oxford, de Preservica Dutch User Group in Haarlem, de KVAN-Archiefdag in Hilversum en nog enkele andere bijeenkomsten op het snijvlak van archivering en techniek. Online werd deelgenomen aan de KIA Thematiendaagse en de verschillende Grip op Informatie sessies van de VNG.

Opname van web- en particuliere archieven

De Groninger Archieven archiveren sinds 2014 websites van personen en instellingen uit de provincie. Teamleden participeerden in 2023 actief in de werkgroep en buigen zich over de vraag hoe deze webarchieven – wellicht in de e-depotvoorziening - in beheer kunnen worden genomen.

Hoewel er in het jaarplan geen specifieke capaciteit voor was gereserveerd, heeft het team eind 2023 ook enkele werkzaamheden verricht voor de opname van digitale particuliere archieven. Zo is een inventarisatie uitgevoerd van reeds aanwezige digitale archieven en is daaruit een selectie gemaakt van een enkel archief om in 2024 een pilot mee uit te kunnen voeren.

Tot slot heeft het team, in overleg met de directie, besloten om de werkzaamheden voort te zetten onder de noemer "digitale duurzaamheid" in plaats van e-depot. Aanleiding is dat de laatste term eerder een pars pro toto behelst en niet meer representatief is voor de geleverde diensten en producten.

Dataopslag 2023

Op 1 januari 2024 stond 295 TB aan gedigitaliseerde bestanden op onze netwerkschijven. Onze statische digitale bestanden bewaren wij gedeeltelijk op LTO-tapes. Op dit moment hebben we 50 TB aan akten van de burgerlijke stand en gemeenteverslagen en ongeveer 210 TB aan scans van audiovisueel archief. Wij hebben gebruiksexemplaren in Memorix Maior en bij De Ree staan. Op dit moment staat er 4.5 TB in Memorix Maior en 7.7 TB bij De Ree.

In 2023 zijn er meer dan 42.000 scans gemaakt voor Scannen op Verzoek, vanuit de studiezaal.

Collectie beeld en geluid

De collectie beeld en geluid bestaat uit de foto-, ansichten- en kaartencollecties evenals de audio-, film-, en videocollecties van de Groninger Archieven. De Groninger Archieven beheren en presenteren het Groningse beeldmateriaal en audiovisueel erfgoed. Het doel is om de collectie doorlopend te presenteren met een zo rijk mogelijke context en een zo hoog mogelijke kwaliteit op www.beeldbankgroningen.nl en www.filmbankgroningen.nl.

Film, video en geluid

Acquisitie

In 2023 verwierven de Groninger Archieven 250 films, 212 video's, 182 audiodragers en 53 digitale bestanden. In totaal gaat het om bijna 700 aanwinsten.

Enkele voorbeelden

De films van Stichting Hogeland Films (Sarah Stiles) als digitale schenking. Het gaat hier om een serie portretten van dorpen en hun inwoners op het Hogeland, kwalitatief van hoog niveau. En het gaat hier ook nog om recent materiaal, van de laatste 10 jaar.

Mevrouw M. Edens bracht haar familiearchief in, films vanaf de jaren '30 van de vorige eeuw tot in de jaren '70. Het gaat hier om een omvangrijke collectie films, meest 8mm, met bijzonder mooie beelden van de stad Groningen. In de toekomst krijgen we nog een aanvulling met films uit 'Nederlands-Indië' tussen 1938 en 1949.

Mevrouw Nauta deed hetzelfde, hier beginnen de films al in 1940, familiebeelden in Groningen, vooral in de Oranjestraat en rond de Noorderhaven.

Sjoukje Kuiken bracht haar gehele archief in. Zij maakte samen met haar man Piet Kuiken jarenlang films in en over de Oosterparkbuurt, onder de naam Stichting VideoScoop. Een mooie collectie videofilms uit de jaren '80, '90 en later, met als hoogtepunt de film 'Adieu, Oosterpark', over de overstap van FC Groningen naar de Euroborg.

Uit het oosten van de provincie kwam de collectie van Pro Motion Pictures, reclamefilms en bedrijfsfilms. Ook dit is een recente collectie.

Uit Nijmegen kregen we een schenking via ons contact daar, Tony van Maren. Hij stuurde ons een reclamefilm voor alcoholvrije vruchtenwijn van W.A. Scholten op. Een prachtig document.

Tot slot is het volgende het benoemen nog waard. Froukje van Houten bracht met Geesje Dallinga-Thie en haar broers het familiearchief in, van Albert Thie, broer van Jan Thie, van wie we al een omvangrijke collectie hebben. In haar kielzog kwam er een archief binnen van theatergezelschap 'Werk in Uitvoering', een Gronings gezelschap dat in de jaren '80 succesvol landelijk opereerde.

Digitalisering

2023 was een bijzonder jaar, vooral doordat de tijdelijke locatie op Cascadeplein 10 de kans gaf om een digitaliseringscentrum op te bouwen. Er kon een kleine set-up worden opgebouwd in de tijdelijke ruimte, maar desondanks werd er toch veel gedigitaliseerd. Er werden 579 DV tapes, 636 films, 84 videotapes en 895 audiodragers gedigitaliseerd. Dat is 1017 uur en bijna 20 Terabyte.

Publicatie

Publicatie is een belangrijk doel van het behoud en beheer van de collectie. Het laten zien en gebruiken van de collectie aan publiek en makers. We hebben in 2023 veel online kunnen publiceren. Het gaat om 619 filmbestanden (167 uur) en 734 audiobestanden (166 uur). Een geweldige 333 uur aan materiaal online.

We zijn goed vindbaar online, ook voor researchers en makers. In totaal hebben we 165 films- of filmfragmenten geleverd aan 57 producties, regionaal, landelijk en internationaal. Onder andere Netflix en ARTE kwamen voorbij, naast de NTR (Andere Tijden), Omroep MAX (Nederland op film) en uiteraard de lokale en regionale zenders en makers. Leuk om te vermelden is dat materiaal van D. Moolenaar, gefilmd in Sumatra tussen 1926 en 1929 lesmateriaal is geworden aan de Universiteit van Kopenhagen.

Filmbank groningen.nl heeft bijna een miljoen hits gehad van 222.294 bezoeken, waarvan 61.554 unieke bezoekers. Dat is al jaren een doorgaande stroom van meer dan 5000 bezoekers per maand. Alleen in het jaar 2022 hebben we meer bezoek gehad, dit is dus een van de topjaren. Opvallend is dat 63% van de bezoekers uit Nederland komt, en maar liefst 16% uit de Verenigde Staten. Verder is er nog redelijk wat bezoek uit het Verenigd Koninkrijk, Zweden, China, Duitsland en Frankrijk, alle rond de 2 procent.

Op ons Vimeo-account is 48.663 keer op een film geklikt. Wederom is de film *Stuutsiekoornwinkel* hier de grote winnaar, wel 41.086 keer bekeken. Andere films die het redelijk deden waren Zwerftocht door Groninger land van C. Tiddens uit 1940, een item van OOG TV over de uitbaters van Café de Oude Wacht uit 2001, en een aantal Rockumentaries, Dylan in Noordpolderzijk en Come Correct over de Knoalster hiphop scene uit de nineties. Deze werden tussen de 230 en 700 keer bekeken. Opvallend is hier te noemen dat men net zoveel van een tablet of smartphone keek als van een PC of laptop.

Stilstaand beeld

In 2023 is veel divers materiaal verworven. Het moet in 2024 verder worden uitgeselecteerd en geordend. Het gaat niet alleen om individuele beelden op papier, maar bijvoorbeeld ook om fotoalbums en rolletjes negatieven.

Beroepsfotografen

Interessanter is het om te melden dat we van verschillende beroepsfotografen materiaal hebben ontvangen: Tom Vermeulen, die fotografeerde voor Persbureau D. van der Veen, John Stoel en Marlies Bosch.

Cartes de visite fotografenfamilie Sanders

Na een oproep ontvingen we ook vele cartes de visite gemaakt door de Groningse fotografenfamilie Sanders.

Vanaf het midden van de 19de eeuw vestigden zich de nodige fotografen in Groningen. Onder hen waren nogal wat leden van de Joodse familie Sanders. Tussen 1860 en 1910 was er veel vraag naar een eenvoudig portret van 'de gewone man/vrouw' en de Sandersfamilie voorzag hierin. De kartonnen cartes-de-visite(foto's) waren voorzien van de naam van de fotograaf. Museum aan de A, opvolger van het Noordelijk Scheepvaartmuseum, heeft het plan om op termijn een Sanderstentoonstelling te maken.

In 2023 bewaarden de Groninger Archieven ongeveer tweehonderdvijftig van deze zogenaamde cartes-de-visite(foto's) gemaakt door een Sanders.

Collecties foto's

We zijn altijd blij wanneer binnengekomen collecties portretten bevatten van gerenommeerd fotograaf A.S. Weinberg, zoals dat van Freule Gockinga. Of glasnegatieven, hoewel deze moeizaam hun beeld prijsgeven. Zoals de glasnegatieven die zijn aangetroffen in boerderij Hoog Hammen bij Overschild, bekend van televisieserie en theaterstuk Hollands Hoop.

Circulinefoto's

In september waren we in het nieuws met de schenking van een circulinefoto van de Christelijke HBS, die een lange reis had afgelegd. Achteraf bleek dat we recent al een exemplaar hadden ontvangen, en naar aanleiding van het nieuws werden er nog 5 aangeboden. De circulinefoto's worden op beeldbankgroningen.nl getoond.

Hedendaags

De Groninger Archieven zijn niet alleen geïnteresseerd in oude foto's. Vincent Erdin fotografeerde in 2023 voor de Groninger Archieven op verschillende plekken in de provincie. Ook wat in onze tijd van aardbevingen verloren dreigt te gaan blijft op deze wijze toch een beetje bewaard. Een deel van de oogst van 2023 is al op de Beeldbank te bekijken.

De cijfers voor stilstand beeld 2023

fotografisch	23.984
prentbriefkaarten	321
kaarten, tekeningen, prenten	45
realia	4

Bibliotheek

In 2023 werden er titelbeschrijvingen van 297 boeken, 23 tijdschriften, 421 artikelen en 125 pamfletten aan de catalogus toegevoegd. Dat de aantallen lager liggen dan in 2022 houdt verband met de verbouwing van het gebouw van de Groninger Archieven. Het verwijderen van al het bibliotheekmateriaal van de te slopen studiezaal, het wijzigen van vele honderden plaatsregistraties en de overige bijkomende werkzaamheden namen veel tijd in beslag.

Opvallende aanwinsten in 2023 waren er net als ieder jaar. Een mooie aanvulling op de collectie is een reeks jaargangen van Merne, het blad van Historische kring 'De Marne'. Ook kon een complete reeks van Op en Om de Terp, het dorpsblad van Warffum, worden toegevoegd aan de bibliotheek. Beide aanwinsten waren te danken aan bemiddeling door Tonnis Musschenga, gepensioneerd medewerker van de Universiteitsbibliotheek.

4. Publiek

Educatie

In verband met de verbouwing van ons archiefgebouw konden daar vanaf april geen groepsonvangsten meer plaatsvinden. Desondanks is het gelukt om vanaf dat moment buitenshuis nog een aantal activiteiten te organiseren, deels op straat. Dankzij onze samenwerking met het Museum aan de A stonden ook daar een aantal ruimten tot onze beschikking voor educatieve presentaties en voor het werk van vrijwilligers van onze publieksprojecten.

WO2 dichterbij

Ook dit jaar bestond er weer veel interesse voor de herdenking van de Tweede Wereldoorlog. Zo'n 440 leerlingen van groepen 7 en 8 van het basisonderwijs uit de gemeente Groningen liepen onder begeleiding van medewerkers van OVCG, van de Groninger Archieven en studenten van het Menso Altingcollege een route door de stad. Daarbij werden onder meer de Folkingestraat, de Synagoge aldaar en de Grote Markt aangedaan. Dat we een aantal scholen, met in totaal zo'n kleine 300 leerlingen, helaas niet meer konden plaatsen toont niet alleen de belangstelling voor het thema, maar ook het inhoudelijke succes van voor dit jaarlijks terugkerende project.

Middeleeuwse Stad

In 2023 is tegemoet gekomen aan de wens van het Museum Stad Appingedam om aldaar een middeleeuws project te starten. Omdat er toch ook grenzen zijn aan de organisatie in Appingedam en omdat de presentatie in de binnenstad van Groningen inhoudelijk aantrekkelijk blijft, voerden we voor een aantal scholen uit stad en ommeland op hun verzoek wel een soort 'lightversie' uit, samen met onze vaste partners, het Museum aan de A en het Pelstergasthuis.

Historische wandelingen

Zoals te doen gebruikelijk zijn ook dit jaar weer stads- en dorpswandelingen uitgevoerd langs historisch belangrijke plekken in de directe omgeving van scholen voor het primair onderwijs, vaak ook de woonomgeving van de schoolkinderen. Zo wandelden we samen met basisschoolscholieren door de wijken Helpman, de Grunobuurt en Oosterhogebrug.

Wetenschappelijk Onderwijs (RUG)

Door de verbouwingswerkzaamheden konden wij dit jaar minder studenten ontvangen dan anders. Waar mogelijk hebben wij alternatieven geboden en daarin ook geadviseerd hoe deze soms essentiële invulling voor een universitair vak anders kon worden ingevuld. Het vak Archieven en Internetbronnen van de Master Geschiedenis koos bijvoorbeeld voor een eenmalig digitaal alternatief. Op ons advies kon bij andere vakken de archiefopdracht ook in een ander archief worden gemaakt.

In de hal van Cascadeplein 4 en in de vergaderruimtes op Cascadeplein 6 konden wij soms alsnog groepen ontvangen. Studenten Bronnen en methoden economische en sociale geschiedenis bladerden door oude belastingstukken of lijsten met leerlingen die ingeschreven stonden bij de openluchtschool in Helpman. Studenten Schrift, handschrift en druk kregen allerlei bijzondere stukken te zien om in de praktijk hun kennis over dit materiaal te vergroten. Studenten Landschapsgeschiedenis deden onderzoek naar boerderijen in het Groningse Woldgebied en gebruikten daarbij veel rechterlijk archief, archief van het kadaster en stukken uit familiearchieven. Studenten Datawise bogen zich met een opdracht over het in kaart brengen en verbeteren van onze thesaurus met topografische plaatsaanduidingen.

Cijfers RUG

- Studenten vak bronnen en methoden cultuurgeschiedenis in sep-okt. **40**
- Studenten vak bronnen en methoden economisch en sociale geschiedenis in sep-okt. **40**

- Studenten vak bronnen en methoden premodern en vroegmodern in okt-nov. **20**
- Begeleiding van studenten minor Data Wise **5**
- Landschapsgeschiedenis **16** studenten, zes colleges met regelmatig studiezaalbezoek
- Studenten Schrift, Handschrift en Druk in december **8**

Totaal aantal universitaire studenten ontvangen: **129**

Overige

Het noordelijk educatief overleg, waartoe we enkele jaren geleden met collega's van Tresoar, het HCL uit Leeuwarden en het Drents Archief besloten, vond dit jaar in juni plaats in Leeuwarden bij de collega's van het gemeentearchief. Een volgende bijeenkomst zal in de zomer van 2024 plaatsvinden in ons pas heropende archiefgebouw. Ook zijn bijeenkomsten van het Kennisplatform Educatie & Presentatie van het landelijk Kennisplatform KIA/Pleio bijgewoond.

Een student van de kunstacademie Minerva is in samenwerking met ons en een docent van het Harens Lyceum begonnen met haar stageproject waarbij ze een historische wandelroute zal ontwikkelen die meer gericht is op lokale onderwijsinstellingen uit het voortgezet onderwijs. Deze moet in het voorjaar 2024 gereed zijn en kort daarna worden uitgevoerd.

Maak Geschiedenispublieksprojecten

Open het Stadsbestuur

Net als vorige jaren dienden zich het afgelopen jaar nog steeds nieuwe deelnemers aan voor het transcriberen van teksten uit het archief van het stadsbestuur van Groningen, 1594–1815. En net als voorheen leidde dat niet alleen tot vele honderden nieuwe pagina's aan getranscribeerde – en daarmee doorzoekbare - handschrift, maar opnieuw ook tot bijzondere en historisch interessante tekstvondsten. Het delen van al die berichten op ons speciale Maak Geschiedenis-platform Plek vormde (en vormt) niet alleen een bron van vermaak voor andere projectdeelnemers, maar werkt ook inspirerend en leidde tot het schrijven van korte verhalen over de meest uiteenlopende, en soms ook verrassend actuele, onderwerpen uit de geschiedenis van Stad en Ommeland. Als beloning voor het werk van onze deelnemers en vrijwilligers organiseerden we een stadswandeling en uitstapje naar de Menkemaborg en Martinikerk.

Het Beeld van Groningen

Voor Het beeld van Groningen was 2023 een mooi jaar met een fijne groep vrijwilligers en deelnemers die zich actief inzetten om de beeldcollectie van de Groninger Archieven toegankelijk te maken voor een breed publiek. Ze hebben ruim 5000 foto's beschreven uit de collecties van Piet Bos, Persfotobureau D. van der Veen, Elmer Spaargaren en Tom Vermeulen. Deze komen na controle beschikbaar op www.beeldbankgroningen.nl waar ze breed toegankelijk zijn voor onderzoek en publieksgerichte activiteiten.

Naast de groep vrijwilligers en deelnemers, maken de Groninger Archieven ook gebruik van de bron van contextuele kennis om de beeldcollectie toegankelijk te maken. Dit doen we door de archiefvormers van het eerste uur erbij te betrekken. In 2022 hebben we twee projecten gestart. Oud-leden van voetbalvereniging GVAV-Rapiditas en van studentenvereniging Magna Pete beschreven bijna 2900 foto's uit hun clubarchief. Deze zijn al grotendeels beschikbaar op www.beeldbankgroningen.nl. Het project met Magna Pete kwam in november 2023 tot een afronding met een publicatie van een artikel in Het Archievenblad van KVAN.

Naast het beschrijven van foto's namen we in 2023 ook initiatieven om de zichtbaarheid van de beeldcollectie van de Groninger Archieven voor het publiek te vergroten. Dit deden we onder andere via presentaties voor de Vereniging Vrienden van GVAV-Rapiditas

en in samenwerking met persfotograaf Elmer Spaargaren in Museum aan de A. Daarnaast schreven we een wekelijkse fotorubriek in Dagblad van het Noorden.

Alle Groningers

In 2023 werd door de vrijwilligers van allegroningen.nl gewerkt aan het invoeren van gegevens uit burgerlijke stand-akten die in 2024 openbaar worden. Dat zijn de geboorteakten uit 1923, de huwelijksakten uit 1948 en de overlijdensakten uit 1973. Zoals gewoonlijk werden foutmeldingen verwerkt door vrijwilligers, dat waren er dit jaar 4.250.

Poparchief Groningen

Het Poparchief heeft in 2023 weer een aantal mooie schenkingen ontvangen. Wel is er minder actief geacquireerd vanwege de verbouwing en tijdelijke verhuizing van de Groninger Archieven. Dit ook vanwege de wat beperktere mogelijkheden voor volledige verwerking. Waar mogelijk werd de acquisitie verschoven naar 2024, in overleg met de potentiële schenkers.

Als publieksproject krijgen we wekelijks meerdere mailreacties met opmerkingen over, aanvullingen op en verbeteringen van de onderwerpen op de website. In die zin beschouwen we dat ook als aanwinsten. Temeer omdat uit zo'n mail correspondentie voortkomt die regelmatig naast inhoudelijke aanvullingen ook nieuw (digitaal) fotomateriaal oplevert.

Enkele bijzondere schenkingen:

1. Joop Witteveen:
 - 4 VHS met VERA Aktiejournals uit begin jaren 80;
2. Michael Kopijn:
 - Nalatenschap Maynard Schut: 62 compact cassettes (Groninger punkbands) en 6 Groninger bandshirts;
3. Henk Smith:
 - 21 punkaffiches Simplon (begin jaren 80), 4 DIY-periodieken uit die tijd;
4. Tup Wanders:
 - Rijk geïllustreerd plakboek van zijn band Henk en het Huis;
 - Wanders was vaste ontwerper van Boegies en tevens posterontwerper in VERA en Simplon, heeft al eerder zijn affichedollectie geschonken;
5. Gerrit Veen (een van Neerlands beste bassisten, o.a. bij Herman Brood):
 - 17 foto's van zijn bands;
6. POPgroningen, Sjoerd Nijland:
 - 12 CD's, programmaboekjes, affiches POPgroningen Talent Award en dergelijke.

Activiteiten

Het Poparchief was namens de Groninger Archieven in 2023 betrokken bij de totstandkoming van een audioconvenant met auteursrechtenorganisatie BUMA/Stemra. Dit betreft een overeenkomst waarbij erfgoedinstellingen onder voorwaarden zogeheten OOC-werken – Out Of Commerce werken ofwel geluidsdragers die niet meer in de handel verkrijgbaar zijn, maar wel in erfgoedinstellingen worden bewaard – op de websites van de instellingen streaming kunnen worden aangeboden aan het publiek, zodat ze alsnog te beluisteren zijn. In 2024 moeten de eerste releases te beluisteren zijn.

Voor het 50-jarig jubileum van poppodium VERA in 2024 heeft het Poparchief in 2023 foto's, affiches en informatie geleverd die gebruikt zijn in de jubileum-scheurkalender van VERA. Daarnaast heeft de scanafdeling alle ruim 8000 VERA-affiches in de collectie gedigitaliseerd, die nu beschikbaar zijn voor het in 2024 te verschijnen posterboek.

In 2023 was het Poparchief facilitair en inhoudelijk betrokken bij de totstandkoming van vijf rockdocumentaries (muziekgerelateerde documentaires) over onderwerpen uit de Groninger muziekgeschiedenis: pianist Rein de Graaff; muziktrio Tuutjefloeters, de

punkbands Rat Patrol en Fleas and Lice; en de minidocu over het wel en wee van een Rolling Stonesfan. De rockdocumentaries zijn in de zomer van 2023 in première gegaan en zullen vanaf 2024 op de website van het Poparchief te zien zijn. De documentaires zijn een initiatief van Stichting Filmcollectief Groningen en Poparchief Groningen.

Vanaf de tweede helft van 2023 is het Poparchief facilitair en inhoudelijk betrokken bij de totstandkoming van een documentairereeks over de Groninger muzikant Rudy Lentze, wiens wortels in Indonesië liggen. Het gaat over zijn muzikale geschiedenis, maar ook over de omgang met inwoners van de voormalige Nederlandse kolonie, wat betekent dat er collectiebreed archiefmateriaal wordt verzameld binnen de Groninger Archieven. De première van de documentairereeks staat voor eind 2024, begin 2025 gepland.

In maart 2023 ten slotte heeft de coördinator van Poparchief Groningen tijdens een online AVA_Net symposium een presentatie gegeven over het belang van het Poparchief en het beheer en behoud van popculturele uitingen (van concertaffiches tot band- en livefoto's, van muziekdragers tot lokale DIY fanzines) in erfgoedinstellingen voor de regionale geschiedenis. De inzet van vrijwilligers speelt daarbij een grote rol, evenals het betrekken van het publiek bij het verdiepen van de kennis en informatie over de regionale (pop)culturele historie. Hij gaf daarbij een eerste voorzet tot de opzet van een landelijk poparchief, zodat zowel het hierboven genoemde fysieke materiaal als de kennis over de landelijke popcultuur niet verloren gaat. De coördinator is ook deel van de domeinraad van Podiumkunst.net, waarbij een landelijke inventarisatie van bovengenoemd materiaal een eerste doel is en de opzet van een publieke portal-website met deze informatie het vervolg. Een en ander wordt in 2024 verder geconcretiseerd.

Gebruik materiaal

Naast het hierboven genoemde materiaal voor VERA en de documentairereeks over Rudy Lentze is materiaal uit de collectie van Poparchief Groningen/Groninger Archieven gebruikt in de documentaire 'Above The Underground' van studenten van de Hanzehogeschool in Groningen.

Digitalisering

Vanwege de verbouwing van de Groninger Archieven waren de mogelijkheden voor digitalisering in 2023 wat beperkter. De nadruk lag op het scannen van resterende collecties concertaffiches (ca. 300 items) en fotomateriaal (ca. 100). Helaas zijn deze nog niet te zien op de website, omdat daarvoor een noodzakelijke aanpassing moet worden gedaan aan de database MAIS-Flexis.

Vrijwilligers

Het Poparchief is een publieksproject dat in 2023 bestaat uit zo'n 15 actieve projectvrijwilligers en -deelnemers, van wie het merendeel wekelijks een dagdeel of meer besteedt aan werkzaamheden in het gebouw van de Groninger Archieven. Vanwege de verbouwing en tijdelijke verhuizing van de Archieven waren ook de vrijwilligers aangewezen op de tijdelijke locatie Cascadeplein 10. Gevolg was dat de vrijwilligers, niet alleen die van het Poparchief, meer zichtbaar waren voor de vaste medewerkers. Het heeft de band tussen vrijwilligers en medewerkers in positieve zin versterkt.

Werkzaamheden waren vooral gericht op het beschrijven van de historie van een act, podium, festival en dergelijke; een biografie van een persoon in het poparchief; het onderhouden van contacten met het publiek via Facebook; het verwerken van reacties op de website; het verwerken van schenkingen in de database; het beschrijven en ontsluiten van dergelijke schenkingen; het verwerken van achterhaalde informatie in de database.

In 2023 zijn de vrijwilligers begonnen met het verwerken van optredens van artiesten in Groningen of optredens van Groningse artiesten elders. Dit gebeurt met name op basis van de affiches die er van dergelijke optredens in de collectie aanwezig zijn.

Door alle aanvullingen, opmerkingen en bewerkingen in de database zoals hierboven beschreven, is deze en de daaraan gerelateerde website qua aantal onderwerpen wederom behoorlijk gegroeid in 2023:

	2023	2022	Toename	Percentage
Acts	4.132	3.828	304	8%
Personen	10.846	10.110	736	8%
Releases	4.489	4.066	423	10%
Podia	322	315	7	2%
Labels	802	752	50	7%
Organisaties	510	414	96	23%
Festivals	194	186	8	4%
Festivaledities	756	498	258	52%
Optredens	932	550	382	69%
Afbeeldingen	10.591	10.431	160	2
Totaal	33.574	31.150	2.424	8%

De website omvat 22.983 verschillende onderwerpen en 10.591 afbeeldingen. Met de aanpassing in MAIS kan het aantal afbeeldingen in 2024 verveelvoudigen.

De website werd in 2023 bezocht door 98.037 bezoekers. De facebookpagina van het Poparchief had op 31 december 2023 2874 volgers.

Projectdeelnemers

In 2023 werkten circa 160 projectdeelnemers aan onze publieksprojecten Maak Geschiedenis (Open het Stadsbestuur, Het beeld van Groningen en het Poparchief). Zij werden begeleid door onze publieksadviseurs en projectvrijwilligers (redactieleden binnen de projecten). Een van de publieksadviseurs is aangesteld als aanspreekpunt voor de begeleiding (en werving) van de projectdeelnemers.

Gedurende de verbouwing van de Groninger Archieven werd en wordt er gewerkt in een zaal in het Museum aan de A en vanuit huis. Op vrijdag 10 maart 2023 werd, voorafgaand aan onze grootschalige verbouwing, het evenement *Maak Kennis Maak Geschiedenis* georganiseerd om alle deelnemers te bedanken voor hun inzet. Zo konden deelnemers workshops volgen over persfotografie, het ontstaan van het Poparchief en toepassingen van Artificial Intelligence (AI) bij het nieuw te starten Maak Geschiedenisproject *Het geluid van Groningen*. Ook waren er plenaire lezingen van Cees Tromp en Ton Dijksterhuis over een transcriptieproject uit Deventer en vertelde Robbert Jan van der Maal over het 'memorieboek' van Maria van Nesse uit Alkmaar (1588-1650). De middag werd afgesloten met een gezellige Popquiz en borrel. Op de middag kwamen vijftig projectdeelnemers en introducés af. We zijn voornemens om ieder jaar een event te organiseren in het kader van Maak Geschiedenis.

Open Monumentendag

Op zaterdag 9 september werden door 4 archiefmedewerkers meerdere presentaties verzorgd. Zo waren er 3 historische wandelingen in en rond het Noorderplantsoen, leerden deelnemers blauwdrukken maken en werd in 2 voorlichtingsbijeenkomsten verteld hoe je historisch pand- en omgevingsonderzoek kunt doen. In totaal deden hieraan zo'n 125 belangstellenden mee.

Dag van de Groninger Geschiedenis

In verband met de verbouwing van de Groninger Archieven werd dit jaar geen Dag van de Groninger Geschiedenis georganiseerd. In plaats daarvan organiseerden we samen met het Museum aan de A gedurende de maand oktober vier historische cafés en belichtten we verschillende eureka-momenten uit de Groninger geschiedenis. Naast een hoofdlesing werden 2 minilezingen gehouden. Alle 4 cafés werden steeds goed bezocht. Per lezing waren 50 kaarten beschikbaar. Het ene café was sneller uitverkocht dan het andere. Maar uiteindelijk was de zaal altijd goed gevuld. Er was veel belangstelling vanuit de dovergemeenschap voor de lezing over Guyot die met tolken werd uitgevoerd. Veel aandacht ook voor oud-Commissaris van de Koningin Max van den Berg over het Verkeerscirculatieplan.

5. Onderzoek: Studiezaal en internet

Studiezaal

Bezoekers

Voor wat de studiezaal betreft lag het aantal bezoekers aan de studiezaal een stuk lager dan het jaar ervoor. De reden daarvoor was de verbouwing van ons archiefgebouw. Vanaf 25 april kon de oude studiezaal niet langer gebruikt worden. Wel konden we voor de rest van het jaar een beperkt aantal bezoekers ontvangen in de tot provisorische studiezaal omgedoopte vergaderzaal en koffieruimte. De maximaal 24 onderzoekers, waarvan 16 voor algemeen onderzoek en 8 voor inzage van bouwdoSSIERS (via tijdsloten) dienden hun bezoek vooraf te reserveren via een elektronische agenda op onze website. Er gold een maximum voor het aantal aangevraagde stukken en ze moesten bovendien vooraf worden aangevraagd. Dit in verband met de ontoegankelijkheid van de depots overdag als gevolg van de bouwactiviteiten. Pas na 16.00 uur konden stukken worden gehaald voor de volgende dag. Een derde beperking gold de openingstijd: dinsdag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 16.00 uur in plaats van de gebruikelijke 17.00 uur.

In totaal werden over het gehele jaar 3769 bezoekers geregistreerd. Het maandgemiddelde over het eerste kwartaal bedroeg: 443. Na sluiting van de grote studiezaal daalde dat gemiddelde naar: 249.

In het eerste kwartaal werden 8415 stukken aangevraagd. Het totaal over de resterende negen maanden bedroeg: 8985.

Daarentegen was het vanaf eind april opvallend veel drukker met de dienstverlening op afstand via de mail of telefoon. Omdat de aanvraag van stukken bij studiezaalbezoek verplicht was en spontaan bezoek even niet mogelijk, werden ook veel meer mensen dan gebruikelijk op afstand bediend met advies en/of scans. De afhandeling van al dit soort zaken was een arbeidsintensief en tijdrovend proces. Om teleurstellingen tijdens het studiezaalbezoek te voorkomen, werden zo bijvoorbeeld bij aanvragen van bouwdoSSIERS (de meest aangevraagde documenten) standaard de bijbehorende hoofddoSSIERS en constructiegegevens in de aanvraag meegenomen. Deze werden namelijk bij de aanvraag via onze website, zeker door nieuwe bezoekers, nogal eens over het hoofd gezien.

Geraadpleegde archieven studiezaal

De meest geraadpleegde toegangen in 2023 waren de BouwdoSSIERS, Bibliotheek, het Stadsbestuur en het Kadaster. Door de beperkte opening van de studiezaal zijn er in 2023 duidelijk minder stukken opgevraagd dan in 2022. Er zijn 11.800 stukken opgevraagd. In 2022 waren dat er 13.300.

De tien meest geraadpleegde archieven in de studiezaal in 2023

Het gaat hier om het aantal aanvragen van bezoekers in de studiezaal

1.	BouwdoSSIERS gemeente Groningen	5.658
2.	Bibliotheek	1.899
3.	Stadsbestuur van Groningen	823
4.	Staten van Stad en Lande, 1594-1798	524
5.	Kadaster	517
6.	Gemeentebestuur van Groningen	406
7.	Hoge Justitiekamer en andere gewestelijke rechterlijke instellingen 1444-1811	324
8.	t Volle Gerecht van Groningen	245
9.	Gedeputeerde Staten van Groningen	229
10.	Nedergerecht Stad Groningen	210

Raadplegingen online

Het aantal raadplegingen van stukken online is in 2023 flink toegenomen. Er werden 3.266.511 archiefitems opgevraagd. In 2022 was dat 1.978.590. Deze stijging is voor een belangrijk deel te verklaren door de sluiting van de studiezaal waardoor er minder mogelijkheden waren om de stukken fysiek aan te vragen.

De toegangen die het meest online benaderd werden zijn de Bouwdossiers en het archief van kunstenaarsvereniging De Ploeg. Verder werd er veel gezocht op afbeeldingen en foto's, evenals op de systeemkaarten met gegevens van verzetsbetrokkenen van het OVCG.

De tien meest geraadpleegde archieven op www.groningerarchieven.nl in 2023

Het gaat hier om het aantal opgevraagde inventarisnummers op de website

1.	Bouwdossiers gemeente Groningen, 1878-1992	547.801
2.	De Ploeg en het naoorlogs modernisme	295.516
3.	Systeemkaarten van verzetsbetrokkenen	169.092
4.	Fotoverzamelingen	156.195
5.	Bibliotheek	120.264
6.	Stadsbestuur van Groningen 1594-1815	102.404
7.	Verzameling kranten	59.285
8.	Kadastrale kaarten	57.225
9.	Dienst Ruimtelijke ordening gemeente Groningen	48.688
10.	Gemeentebestuur Groningen 1965-1987	42.590

Externe uitleningen

De overheidsarchieven worden door verschillende overheidsdiensten regelmatig opgevraagd. In 2023 ging het in hoofdzaak om de volgende uitleningen, met een vergelijking met 2022.

	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Gemeente Groningen	698	705
Rechtbank Noord-Nederland	17	30
Waterschap Noorderzijlvest	40	88
Provincie Groningen	23	100
Groningen Seaports	3	3

Bruiklenen

Overzicht van de organisaties die in 2023 archiefstukken en/of objecten hebben geleend van de Groninger Archieven:

- Groninger Museum
- Museum aan de A
- Museum Klooster ter Apel
- Museum Wierdenland
- MuzeeAquarium Delfzijl
- Nederlands Fotomuseum

6. Internet

In 2023 was de belangstelling voor de websites gemiddeld ongeveer gelijk aan 2022. Elk jaar is het weer opvallend dat het aantal bezoekers voor allegroningers.nl rond 100.000 blijft. We mogen ervan uit gaan dat dit ook daadwerkelijke aantal actieve Groninger genealogen is. De gemiddelde bezoektijd van deze website bleef hoog, gemiddeld ruim 21 minuten per bezoek, wat past bij een onderzoekswebsite. Dit bijvoorbeeld in tegenstelling tot de beeldbank waar de bezoektijd gemiddeld 4 minuten is. De belangstelling voor het Poparchief neemt jaarlijks gestaag toe. De zeer brede en massale inhoud spreekt steeds meer liefhebbers aan.

	2019	2020	2021	2022	2023
<i>www.groningerarchieven.nl</i>					
bezoekers	135.800	172.700	158.000	154.300	138.600
<i>www.allegroningers.nl</i>					
bezoekers	102.000	111.000	106.000	95.900	101.100
<i>www.beeldbankgroningen.nl</i>					
bezoekers	143.000	207.000	222.000	211.000	234.000
<i>www.poparchiefgroningen.nl</i>					
bezoekers	27.000	15.800	42.000	79.000	98.000
<i>www.groningerkentekens.nl</i>					
bezoekers	13.000	8.600	13.500	7.000	5.800
<i>www.filmbankgroningen.nl</i>					
bezoekers	16.100	53.500	71.800	55.900	61.600

7. Publiciteit en communicatie

Communicatie verbouwing

In 2023 stond onze grootschalige verbouwing centraal in zowel de interne als externe communicatie. Er is door het jaar heen op verschillende momenten en manieren gecommuniceerd over de verbouwing om alle medewerkers op de hoogte te houden van de voortgang. Dit gebeurde via (afdelings)overleggen, medewerkersbijeenkomsten, nieuwsbrieven, foto- en video-updates en berichten op Plek. Ook de bezoekers hielden we op de hoogte door middel van nieuwsbrieven, foto- en video-updates op onze website en sociale media.

Werken aan de nieuwe huisstijl

In 2022 ontwikkelde ontwerpbureau RTRN een nieuwe huisstijl voor de Groninger Archieven. Op 12 december 2022 werd deze aan de gehele organisatie gepresenteerd. Dit jaar stond de uitwerking van deze nieuwe huisstijl op de planning. Dit is een langdurig traject waarbij RTRN, in drie sprints, al onze communicatiemiddelen voorziet van nieuwe vormgeving. De eerste sprint, voornamelijk gericht op drukwerk, is in 2023 grotendeels afgerond. De tweede en derde sprint worden in 2024 verder uitgewerkt en voltooid.

In september 2023 is ontwerpbureau RTRN gestopt. Eigenaren Bart Bleeker en Eric Dob gaan verder als zelfstandige ondernemers. Wij blijven met hen samenwerken om de nieuwe huisstijl af te ronden.

Visuele laag

Daarnaast werkten we samen met RTRN aan de visuele laag in ons gebouw. Ze gaan onder andere ontwerpen voor de gevel, glazen wanden en bewegwijzering ontwikkelen met als doel onze merkidentiteit in ons gebouw tot uiting te brengen. Dit traject is eind 2023 gestart en wordt verder uitgewerkt in 2024.

Vorbereiding nieuwe website

In verband met de implementatie van onze nieuwe huisstijl volgend jaar, hadden we Picturae gevraagd om de kosten te beoordelen voor het aanpassen van onze huidige website naar de nieuwe huisstijl. De oorspronkelijke offerte bleek echter aanzienlijk hoger dan verwacht, wat ons ertoe aanzette om te onderzoeken wat een geheel nieuwe website bij een andere partij zou kosten. Zowel de achterkant (het CMS-systeem) als de voorkant (voor het publiek) zijn namelijk toe aan vernieuwing.

In dit proces hebben we verschillende partijen benaderd, onderzoek gedaan en gesprekken gevoerd om de mogelijkheden voor een geheel nieuwe website te verkennen. Al deze overwegingen hebben we opgenomen in een Programma van Eisen. Uiteindelijk bleek dat een nieuwe website via een aanbestedingsprocedure moest worden uitgevoerd. Toen we wilden starten met dit proces, kregen we een nieuwe offerte van Picturae. Deze omvatte niet alleen de (verplichte) technische update naar Joomla 4, maar ook de implementatie van de nieuwe huisstijl, en viel aanzienlijk lager uit dan de eerdere offerte.

Persaandacht

Verschiedende items kregen aandacht op RTV Noord, OOG TV en in Dagblad van het Noorden:

- 4 januari – RTV Noord – Openbaarheidsdag
- 4 januari – Radio Noord – Openbaarheidsdag
- 4 januari – RTV Noord – Foto 's P.B. Kamer vrijgegeven
- 6 januari – DvhN – Openbaarheidsdag
- 27 januari – RTV Noord – Tijdschapsule studenten Academie Minerva
- 17 februari - DvhN – Geschiedenis op straat gevonden (portemonnee)
- 21 maart – DvhN – Groninger Archieven voor 5.9 miljoen verbouwd

27 augustus – RTV Noord – Vindicat fotoalbum duikt op bij kringloopwinkel
 3 september – Geheimen Vindicat fotoalbum ontrafeld
 20 september – DvhN – Raadsel circulinefoto
 20 september – RTV Noord – Raadsel circulinefoto
 14 oktober – DvhN – Grote Geschiedenisquiz MGG
 6 december – RTV Noord – Kookboek Menkemaborg

Cijfers sociale media

	2019	2020	2021	2022	2023	
Digitale nieuwsbrief	2.064	2.181	2.184	2.371	2.525	<i>abonnees</i>
Facebook	4.110	4.732	5.611	6.324	7.011	<i>likes</i>
Twitter / X	2.735	2.887	3.141	3.390	3.478	<i>volgers</i>
Linkedin	533	744	910	1.177	1.464	<i>volgers</i>
Instagram	1.270	1.681	2.161	2.658	3.095	<i>volgers</i>
YouTube	-	106	190	236	283	<i>volgers</i>

De top 3 op Facebook

1. Wonen in Groningen – Plaggenhutten, bereik: 27.600
2. Fotovrijdag – Kalkwijk, Hoogezand, bereik: 18.500
3. Wonen in Groningen – Studentenkamer, bereik: 15.000

De top 3 op Instagram

1. Wonen in Groningen – Wonen op het dak (WO2), bereik: 1.768 / likes: 95
2. Historisch café – Verkeerscirculatieplan, bereik: 1.760 / likes: 130
3. Herinnerings in beeld – Loempia´s met een zeker doel, bereik: 1.700 / likes: 135

Beste reel op Instagram

Oproep – liep jij over het water op 28 augustus?, bereik: 2.446 / likes: 144

Op 31 december plaatsten we onze laatste bijdrage voor de rubriek Wonen in Groningen op de sociale media. Deze rubriek was erg succesvol, maar na dertien maanden merkten we dat de meeste onderwerpen (waar we foto´s bij hebben) al gebruikt waren voor de rubriek. Vanwege het succes starten we in 2024 met een soortgelijke rubriek: Werken in Groningen.

Nieuwsbrieven

Er zijn 24 algemene nieuwsbrieven verstuurd vanuit de organisatie. Dit jaar stonden de nieuwsbrieven veelal in het teken van de verbouwing, activiteiten en vacatures. Verder verzond het project Open het Stadsbestuur 4 nieuwsbrieven, het project digitale duurzaamheid 2 nieuwsbrieven en werden rondom het thema Nieuw in de collectie 6 nieuwsbrieven verspreid. Elke twee maanden laten we zien wat er nieuw beschikbaar is gekomen in onze collectie. In januari staat deze nieuwsbrief in het teken van Openbaarheidsdag, wat is er dit jaar openbaar geworden, nadat het zoveel jaar niet openbaar mocht zijn. Vaak is dit vanwege privacyredenen.

Google Grants

Ook in 2023 maakten we gebruik van Google Grants om de Groninger Archieven via de zoekmachine Google sneller naar voren te laten komen met advertenties. Deze advertenties worden gemaakt op zoekwoorden, waarop wij verwachten gevonden te worden. Sommige liggen voor de hand, andere iets minder. Het bedrijf INTK helpt ons daarbij om geschikte advertenties te maken bij de verschillende zoektermen.

Publicaties

Onze gebruikers verwerken hun resultaten op allerlei manieren: publicaties, lezingen, webpresentaties en activiteiten. In veel dat er op regionaal cultuurhistorisch gebied gebeurt, spelen gegevens of afbeeldingen uit onze collectie een rol.

Medewerkers vervullen ook verder een belangrijke rol bij publicaties over de geschiedenis van Groningen: als redactielid of eindredacteur van het tijdschrift *Stad & Lande*, dat vier keer per jaar verschijnt, als schrijver van bijdragen voor dit tijdschrift en als redactielid of eindredacteur van het *Historisch Jaarboek Groningen*.

8. ORGANISATIE

De Groninger Archieven zijn onderverdeeld in drie afdelingen: Collectie, Publiek en Bedrijfsvoering.

De directeur geeft leiding aan de afdeling Publiek en de adjunct-directeur aan de afdeling Collectie. De afdeling Bedrijfsvoering wordt geleid door het hoofd bedrijfsvoering.

In 2023 werkten 122 mensen voor de Groninger Archieven. De formatie (vaste en tijdelijke medewerkers) was in 2023 gemiddeld 41,9 fte.

Overzicht medewerkers:

In dienst	50
Detachering	5
Noorderbrug	22
Stagiairs	2
Vrijwilligers	43

De Groninger Archieven hechten veel waarde aan het bieden van kansen op werk voor mensen die minder gemakkelijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt. De samenwerking met de Stichting Noorderbrug wordt dan ook zeer op prijs gesteld.

We willen ook in dit jaarverslag wederom de vele vrijwilligers en de projectdeelnemers dankzeggen voor hun inzet. Zij hebben voor de afdelingen en de projecten veel werk verzet.

9. ONDERNEMINGSRAAD

De Ondernemingsraad van RHC Groninger Archieven bestond op 1 januari uit de volgende leden: R. Duursma (voorzitter), J. de Groot, E. Hopovac, B. Kampen (vice-voorzitter) en S. Vos (secretaris).

In verband met het aflopen van de zittingstermijn zijn op 13 en 14 juni OR-verkiezingen georganiseerd. Tien mensen hebben zich kandidaat gesteld als OR-lid en dat betekende dat er verkiezingen moesten worden gehouden.

Op 14 juni werd bekend dat de volgende vijf leden zijn verkozen en daarmee vanaf dat moment de nieuwe OR vormden: R. Duursma, J. de Groot, E. Hopovac, B. Kampen en S. Vos.

Op 5 juli heeft E. Hopovac zich om persoonlijke redenen teruggetrokken als lid. R. Uni die als zesde verkozen was heeft vervolgens deze vrijgekomen OR-zetel ingenomen.

Uit hun midden heeft de OR B. Kampen als voorzitter, R. Duursma als vice-voorzitter en J. de Groot als secretaris gekozen.

In september is het reglement van de OR met toestemming van de directie aangepast. Omdat er onduidelijkheid was of iedere stemgerechtigde per se op vijf personen zou moeten stemmen en niet de keuze zou hebben om op minder personen te stemmen, is er besloten om in artikel 11 het woord 'maximaal' toe te voegen. Artikel 11 uit het reglement van de OR is nu: Iedere kiesgerechtigde persoon brengt maximaal vijf stemmen uit, met dien verstande dat hij per kandidaat slechts één stem kan uitbrengen (personenstelsel).

De OR vergaderde in 2023 zes keer met de directie. Vaste agendapunten hierbij waren onder meer:

- Verbouwing
- (Interne) communicatie
- Financiën
- Personeel (thuiswerkbeleid, medewerkers die met pensioen gaan, sollicitatieprocedures, de FuWa waarvan de voorbereidingen in 2023 zijn gestart, die er op initiatief van de OR is gekomen, de procedure met betrekking tot de nieuwe directeur in 2024)
- Huisvesting
- De aanstaande uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling en het zoeken naar nieuwe partners hiervoor
- Arbo

Verder zijn een aantal incidentele zaken besproken.

De OR heeft, op verzoek van het bestuur, op 22 december 2023 een gesprek met het bestuur gevoerd.

De OR is over het algemeen tevreden over de samenwerking en communicatie met de directie, ook omdat er een kritische dialoog mogelijk is.

10. VERSLAG ARCHIEFINSPECTIE GEMEENTE GRONINGEN

De door het bestuur van de Groninger Archieven aangewezen gemeentearchivaris oefent toezicht uit op de niet-overgebrachte papieren én digitale archieven van de gemeente Groningen.

De gemeentearchivaris heeft de uitvoering van de inspectietaken opgedragen aan de archiefinspecteur.

Vanuit de gemeente wordt in toenemende mate beroep gedaan op de (wettelijke) adviseringstaken van de inspecteur, waardoor er minder weinig capaciteit overblijft voor de uitvoering van inspecties. Deze verschuiving hangt nauw samen met de digitalisering van de informatiehuishouding en 'archivering by design'. De gemeentelijke archiefvormer en de archiefbewaarpplaats vormen in de digitale wereld een keten, waarbij duurzame toegankelijkheid niet pas na of tijdens overbrenging, maar al bij de inrichting van werkprocessen en applicaties ontworpen en geborgd moet worden. Bij de advisering richting de gemeente over zaken die een relatie hebben met digitale duurzaamheid doet de archiefinspecteur regelmatig een beroep op de kennis en expertise die hierover aanwezig is bij het team e-depot (vanaf 2024 team digitale duurzaamheid) van de Groninger Archieven. De inspecteur werkt nauw samen met de adviseur digitale informatie. In de contacten met de gemeente treden ze geregeld gezamenlijk naar buiten, maar wel ieder vanuit de eigen rol en expertise.

In 2023 heeft de inspecteur vanwege de verbouwing en tijdelijke verhuizing van de Groninger Archieven en wegens andere omstandigheden minder uren aan inspectie kunnen besteden dan in voorgaande jaren. Evengoed zijn er in 2023 verschillende, soms langere, adviestrajecten doorlopen. Voorbeelden van informatie- en adviesverstrekking aan de gemeente maar ook aan de GGD betreffen adviezen over de vernietigingsprocedure voor (digitale) archieven, de uitplaatsing van digitale archiefbescheiden, de waardering van audio(visuele) raadverslagen, archiefbeheer bij mandatering van taken en de archivering van samengestelde bestanden en elektronische handtekeningen. Eind 2023 is bij de inspecteur een verzoek van advies binnengekomen omtrent de vervanging en aanschaf van een DMS/RMA-systeem en van een GKB-vakapplicatie; deze adviezen zullen in 2024 opgeleverd worden.

Eind 2023 zijn de gemeente en de inspecteur begonnen aan de voorbereidingen voor het verslag over de archief-KPI's over de periode 2021-2023; begin 2024 zal de inspecteur deze rapportage aanbieden aan het college van B&W.

Ook in 2023 heeft de inspecteur in samenspraak met de relatiebeheerder omvangrijke vernietigingsvoorstellen beoordeeld in het kader van de jaarlijkse vernietigingsronde en de wegwerking van achterstanden en daarvoor machtigingen tot vernietiging afgegeven. De archiefinspecteur heeft in 2023 deelgenomen aan het incidenteel gehouden Strategisch Informatie Overleg (SIO) met vertegenwoordigers uit de informatiegeleding van de gemeente Groningen. Frequentie en invulling van een structureel informatieoverleg zijn ondermaats; dat zal in 2024 verbeterd moeten worden.

11. DVO's

Provincie Groningen

Er zijn 1040 stukken uit de provinciale collectie aangevraagd dit jaar op de studiezaal. Aan de provincie zijn in 2023 100 dossiers uitgeleend.

Waterschap Noorderzijlvest

De inventarisatie van het archief van het waterschap Hunsingo over de periode 1980-1989 en de periode 1990-1994 is afgerond. Dat geldt ook voor het archief van de Stichting Groninger Poldermolens en taakvoorgangers. De materiële verzorging van deze archieven moet nog wel plaatsvinden.

Bijlage 1

Overige functies van de bestuursleden in 2023

J.R. Honkoop:

- Coördinerend beleidsmedewerker bij Ministerie van Economische Zaken (betaald)

D. Mulder:

- Lid bestuur Scholten- en Kammingafonds (onbetaald)
- Ambassadeur Dierenpension Drenthe (onbetaald)
- Voorzitter Stichting Vrienden Stefanuskerk Westerbork (onbetaald)
- Adviseur van twee Toukomstprojecten van het Nationaal Programma Groningen (betaald)

I. Noordhoff:

- Lid Raad van Commissarissen Waterbedrijf Groningen (betaald)
- Lid Raad van Commissarissen Woongroep Marenland (betaald)
- Bestuurslid Stichtingsraad Natuur- en Milieufederatie Drenthe (onbetaald)
- Bestuurslid Stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa (onbetaald)
- Bestuurslid Stichting Verdronken Geschiedenis (onbetaald)
- Bestuurslid Vereniging Dorpsbelangen Midlaren (onbetaald)

K.F. Schuiling:

- Burgemeester gemeente Groningen (betaald)
- Lid Raad van Toezicht adviesbureau PBLQ (betaald)

K. de Wrede:

- Wethouder gemeente Groningen (betaald)

Bijlage 2

Overzicht medewerkers

In 2023 waren 122 mensen werkzaam voor de Groninger Archieven waarvan 43 op vrijwillige basis, 5 op detacheringbasis, 22 van de Stichting Noorderbrug, 2 stagiairs en 50 in dienst van de Groninger Archieven.

De formatie van de Groninger Archieven (vaste en tijdelijke medewerkers) was in 2023 gemiddeld 41,9 fte.

Naam	Functie
Aalberts, M.	mdw communicatie en marketing
Bakker-Koning, W.	mdw publieksontvangst
Beuse, A.	hoofd studiezaal/gemeentearchivaris/rijksarchivaris
Bos-Verschragen, P.R.N.F.	mdw publieksontvangst
Bul, H.	systeembeheerder
Burema, A.	mdw publieksontvangst
Danhof, M.	mdw pr en marketing
Duursma, R.	collectiebeheerder
Everts, H.	mdw digitalisering
Fraiquin, J.H.	mdw digitalisering
Groot, J. de	publieksadviseur
Haaksema, R.	adviseur digitale informatie
Heide, B. van der	mdw advies & beheer
Hermse, M.	publieksadviseur
Hogardi, C.L.	mdw advies & beheer
Hopovac-Cepic, E.	behoudsmedewerker
Hosvelt, H.M.	mdw digitalisering
Jager, H.	mdw advies & beheer
Jonge, E. de	directeur/hoofd Publiek
Jonge, M.E. de	collectiebeheerder
Kaats-Braam, M.	mdw financiën/controller
Kampen, B.	mdw digitalisering/mdw digitaal archief
Kampen, S.	behoudsmedewerker
Kerkhof, E.M.	mdw advies & beheer
Kloosterhof, M.S.	collectiebeheerder
Kolkert, W.J.	publieksadviseur
Koops, A.	systeembeheerder/webmaster
Krol, Y.	hoofd bedrijfsvoering
Kuper, S.	mdw facilitaire zaken
Lameijer, B.	mdw digitalisering
Loer-Iwema, I.F.	mdw personeel & financiën
Meer, H. van der	collectiebeheerder/inspectie & relatiebeheer
Nap, R.T.	mdw publieksontvangst
Nijboer, J.I.	mdw advies & beheer
Plas, G.H.J.	collectiebeheerder
Polkerman, J.W.	behoudsmedewerker
Renders, C.P.J.C.	collectiebeheerder/inspectie
Riem, P.H.	publieksadviseur
Ritzema, H.C.	applicatiebeheerder
Roller-Baykal, D. de	mdw advies & beheer
Romijn, H.	adjunct-directeur/hoofd Collectie
Rozema-Woldhuis, H.A.	mdw secretariaat
Stedema, V.	collectiebeheerder/mdw digitaal archief
Troost, R.A.E.	mdw collectiebeheer

Tuinman, N.H.	mdw advies & beheer
Uni, R.	mdw advies & beheer
Vonk, J.A.	publieksadviseur
Vos, S.R.	collectiebeheerder/gemeentearchivaris
Wal, D. van der	publieksadviseur
Warnar, U.C.	mdw documentaire informatievoorziening
Waterborg, J.A.P.	bibliothecaris
Wierds, H.	publieksadviseur
Wilkens, A.	mdw advies & beheer/mdw publieksontvangst
Wolde, A.M. de	collectiebeheerder/rijksarchivaris
Zuidema, R.	publieksadviseur

Vrijwilligers collecties

W.D. Bennik, K. Bollegraaf, P. Bruin, H.A. Kerkhof, M.A. Kerkhof, K. van der Meulen, J. van der Molen, J. Stienstra

Vrijwilligers nieuwe media, beeld en geluid

T.R. Bekius, H.L. van den Broek, M. van Dijk, W.B. Hoiting

Vrijwilligers bibliotheek

M.J. Heidema, A.A.V. Punte, C.C. Wind-van den Broek

Vrijwilliger scanafdeling

J. de Wolff

Stichting Noorderbrug

A. Bakker, C. Bakker, J. van Balkom, J. Ferwerda, M. Kremer, L. Lodder, E. de Maar, R.S. Schildt, A. Schuur, G. Slager, L. Stiksma, E. Stuiver, J. van Tiel, P. Wierenga, A. Buffinga, E. Stokje
Begeleiders: C. Eilander, B. Klinkhamer, S. Kruims, E. Peters, M. Rosier, J. Kooistra

Vrijwilligers www.allegroningers.nl

A.E. Buurma, K. Niemeijer, H.J. Pater, H.C. Sluman, T.K.J. Wagenaar, A.K. de Weerd, J.B.M. Wind

Vrijwilligers Het beeld van Groningen / www.beeldbankgroningen.nl

F.A.E. Broekema, E. Hofkamp, Z.L.B. Rigó, A. Scholten

Vrijwilligers Poparchief

T.N. Boonstra, L. Coopman, J.C. Hartenhof, T.J. Kooistra, M. Kopijn, M.R. Oostra, T.J. Otto, A.M. Swart

Vrijwilligers Open het Stadsbestuur

M. Annema, N.H.H. Bolhuis, N. Ellens, J. Sijtsma, A.G. Smit, F.D. Willemse, E.A. Woldring-Hartman, J.P. Yilmaz

Stagiairs

R. van Weeren (Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, opleiding Boekwetenschap, Historische Cartografie), C.J. van Zanten (Hanzehogeschool, Academie Minerva)

Bijlage 3

Overzicht van educatieve ontvangsten en presentaties

11 januari. PCOB Groningen. Vervolg op archiefintroductie voor 7 personen.

13 januari. Ontvangst KidsGidsen van klooster Ter Apel voor 10 personen.

23 januari, 6 en 13 februari. Industrialisatieproject Alfacollege. In totaal 69 leerlingen.

30 januari. Oosterparkproject voor Alfacollege. Locatie Bouma. Niveau 2, 3, 4. 20 leerlingen.

14 februari. Les Minerva. Academie voor Popcultuur Leeuwarden. Voor ca. 35 leerlingen.

6, 13 en 20 maart. Groepen van de GSV uit Helpman voor het project 'Verhalen' rond de tot slaaf gemaakte Groninger Albert Mennes. Betrof 3 groepen (6, 7, 8) van in totaal 20 leerlingen.

7 maart. Depotrondleiding en archiefintro voor enkele oud UMCG medewerkers. 10 personen.

9 maart. Protestants Christelijke Ouderen Bond Pekela – Nieuwe Pekela. Archiefintroductie voor 15 personen.

14 maart. WOII - Stadswandeling en archiefonderzoek. Augustinuscollege 5VWO. 22 leerlingen.

23 maart. 15 leerlingen van het speciaal onderwijs Renn4 voor WOII-project.

31 maart, 5, 12 en 14 april. WO2 dichterbij 2023. 437 leerlingen ontvangen uit de gemeente Groningen.

4 april. Middeleeuwse Stad voor groepen 5 t/m 8 (64 leerlingen en 4 begeleiders) van Jenaplanschool 't Vlot – Hoogezand. In samenwerking met het Pelstergasthuis.

12 en 13 april. Rondleiding Landschapsgeschiedenis – in totaal 22 cursisten i.s.m. Centrum Landschapsgeschiedenis RUG.

11 mei. Wijkwandeling Oosterhogebrug voor de Oosterhogebrugschool voor 2 groepen 7. 39 leerlingen.

23 en 24 mei. ODS Daltonschool. Project rond de Grunobuurt en 7 historische personen, inclusief wijkwandeling. 24 leerlingen.

31 mei. Middeleeuwse Stad voor 2 groepen 5 en 6 van CBS De Wegwijzer uit Selwerd. 58 leerlingen en 6 begeleiders. In samenwerking met het Museum aan de A en het Pelstergasthuis.

28 juni. Slavernijwandeling voor 20 vrijwilligers/deelnemers aan het project Open het Stadsbestuur.

29 juni. Historische wijkwandeling voor 3 groepen 7 van de Haydonschool in Helpman. Ca. 70 leerlingen.

15 september en 13 oktober. Museum aan de A, Voorlichtingsbijeenkomsten rond pandonderzoek voor buurtvereniging A-kwartier voor 2 x 15 personen.

1 oktober. Hoofdlezing door Ulco Kooystra *Groningse stoomwagen: succes, miscommunicatie en deceptie*. Minilezingen door Harry Romijn over de kaart van het beleg van Groningen in 1672 van de hand van Johannes Tideman en Sieger Vreeling over wetenschapper F.J.P. van Calker.

8 oktober. Hoofdlezing door Max van den Berg *Verkeerscirculatieplan: ommekeer in de stad Groningen*. Minilezing door Jan-Paul Wortelboer *Geheime testamenten* en Ans van Genderen *De bewegwijzering van het Verkeerscirculatieplan*.

11 oktober. PCOB Groningen. Introductie pand- en omgevingsonderzoek voor 13 personen.

15 oktober. Hoofdlezing door Corrie Tijsseling *Guyot doveninstituut: doven 'ontstommen'*. Verder: presentaties van materiaal uit de collectie van de Groninger Archieven over Eureka-momenten en het doveninstituut Guyot.

22 oktober. Hoofdlezing door Herman Broers *In de voetsporen van dokter Kolff: uitvinder van de kunstnier*. Minilezing door Ida Stamhuis *Tine Tammes, van dochter banketbakkersknecht tot eerste vrouwelijke hoogleraar* en Harry Perton *het Avondmaal*.

Bijlage 4

Nieuwe en gewijzigde toegangen 2023

- Hervormde gemeente Godlinze, 1741-1986
- Hervormde gemeente Huizinge, 1652-1938
- Hervormde gemeente Niekerk-Vliedorp, 1815-1990
- Hervormde gemeente Schildwolde, 1664-1975
- Hervormde gemeente Ulrum, 1696-1991
- Hervormde gemeente Woldendorp, 1654-1986
- Gereformeerde kerk Uithuizermeeden, 1834-2007
- Vrijzinnig Christelijke Studenten Bond te Groningen, 1930-1978
- Gewest Groningen KNSB, 1929-2016
- Familie Dorhout Mees, 1587-193
- Tienkarspelenzijvest, (1677) 1776-1879
- Gereformeerde kerk te Nieuw Beerta en Nieuweschans, 1876-1980
- Hervormde gemeente Eenum, 751-1968
- Rederijkersbond Oldambt en Westerwolde, 1899-1962
- Hervormde gemeente Vierhuizen en Zoutkamp, 1773-1991
- Commissie Industrievestiging Groningen (CIG), 1959-1987
- Commissie van georganiseerd Overleg in Ambtenaarszaken, (1920) 1932-1973
- GVSC Magna Pete, 1813-1975
- Familie De Savornin Lohman, 1615-2004
- Familie Quintus, 1721-1969
- Groote of Herensociëteit, 1765-2015
- Heiligen Geestgasthuis, 1284-1955
- Armenraad, later Sociale Raad te Groningen, 1898-1964
- Gemeente Noorddijk, 1811-1939 (1972)
- Firma Wigboldus Houthandel, 1900-1955
- Gemeentebestuur van Groningen, (1822) 1916-1965 (1981)
- Groningsch Mannenkoor, 1913-1982
- Boekverkoperscollege, 1784-1990
- Gemeente Hoogkerk, 1811-1968
- Bouwvergunningen gemeente Groningen, 1916-1965
- Landbouwhogeschool Groningen H.C. van Hallinstituut, 1886-1995
- Directeur Huis van Bewaring te Groningen, 1831-1975
- Directeur Strafgevangenis te Winschoten, 1824-1982 (1990)
- Gewest Groningen en afdelingen stad Groningen NCVB, 1921-2019
- Parochie Heilige Martinus, (1809) 1822-1994
- Atlanta B.V. te Hoogezand, 19916-1982 (herzien)
- Hervormde gemeente Aduard-Den Ham-Fransum, 1970-1998
- Industrieschool voor meisjes, 1914-1989
- Kadasterbewaarders, Dienst van het kadaster, 1817-1980
- J. Engels en E. Engels Jzn. te Zuidbroek, (1764) 1900-1982
- Stichting Savante, Vrouwenbibliotheek, 1978-2005
- Beatrixoord Noord-Nederland, 1905-2007
- Taakvoorgangers Hulpverleningsdienst Groningen (HVD), 1908-1988 (2012)
- Groninger Smalfilmers, 1934-2015
- Bouwdossiers gemeente Noorddijk, 1913-1968
- Vereniging van Vrijzinnig Hervormden in de provincie Groningen, 1905-2006
- Afdeling Winschoten van de NBvP Vrouwen van Nu, 1958-2019
- Verzameling B.J. Haijer betreffende de Tweede Wereldoorlog, 1939-1945
- Studentencorps Vindicat Atque Polit, (1957) 1970-2005 (2011)
- Gemeentebestuur Ten Boer, 1798-1989

- Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente Ten Boer, 1811-1990
- Waterschap Tenposterdraaibrug, 1849-1958 (herzien)
- Veendamse Opleidingsschool, 1911-1955
- Vereniging Vrienden van de Stadsschouwburg en d'Oosterpoort, 1958-2016
- Provinciale Groninger Vereniging Het Groene Kruis, 1902-2005
- Congrescentrum Het Tehuis, (1873) 1882-2005
- Neutrale schoolvereniging Uithuizermeeden, 1927-1989
- Christelijke Pedagogische Academie "de Nijenborg" en haar rechts- en taakvoorgangers, 1903-2008
- Familie Huizenga, 1859-1962
- Groninger Biologen Duikvereniging Calamari, 1965-2016
- Familie Hazewinkel, 1875-1994
- Vereniging Ons Grunnegerland te Leiden, 1973-2002
- Afdeling Zuidhorn-Den Horn van de Groninger Maatschappij van Landbouw, 1908-1998
- David Hartsema, 1958-2000
- Stedelijke Muziekschool, 1973-2013
- Afdeling Aduard van de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, 1945-2008
- Afdeling Beerta van de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, 1935-1985
- Afdeling Finsterwolde van de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, 1948-1995
- Verzameling charters van de familie Bouwman, 1737-1857
- Hervormde gemeente Noordwolde-Zuidwolde, (1826) 1979-2012
- Dienst Zuiveringsbeheer provincie Groningen, 1954-1999 (2000)
- Afdeling Hoogezand van de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, 1956-2005
- Plaatselijke Schoolcommissie Middelstum, 1874-1930
- Vereniging van Vrienden van het Noord-Nederlands Orkest, 1987-2011
- Architect J.H.M. Wilhelm, 1941-1971
- Groninger Heerdencommissie, 1938-1998 (2003)
- Vereniging van Vrouwen van Vrijmetselaren, 1921 - 2016
- Architect D. Smit, 1915-1953 (1994)
- Steenfabriek Het Noorden, 1907-1975 (1985)
- Redactiecommissie Geschiedenis van Groningen, 2003-2009 (2021)
- Rechtsvoorgangers van Univé, 1798-2012
- D. Grimmius, 1952-1999
- Groene Kruis te Adorp, 1943-1975
- Handbalvereniging Vlugheid en Kracht, (1904) 1945-1996
- Jong Odd Fellowclub Wessel Gansfort, 1946-2001 Padvindergroep Karel Doorman, 1945-2006
- Sint Maarten Loge No. 15 van de Independent Order of Odd Fellows, 1908-2019
- Harener Kerkkoor, 1944-2019
- Edzo Hommo Ebels, 1907-1977
- Groninger Apothekergezelschap, 1820-1984
- Vereniging Dorpsbelangen Thesinge, 1956-2018
- Departement Ten Boer e.o. van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, 1914-1994
- Begravenis-Vereniging Krewerd, 1915-1987
- Vrijzinnig-Predikantenfonds Midwolde-Leek, 1911-1971
- Classis Westerkwartier van de PKN, 2002-2018
- Archief H.G. de Olde, 1974-2012
- Coöperatieve Landbouwvereniging Valthermond (Eerste), 1936-1992
- Muziekvereniging Apollo te Haren, 1907-2005 Landbouw, veeteelt en visserij
- Coöperatieve Landbouw- en Aankoopvereniging Valthermond G.A., 1911-1979

Bijlage 5

Beknopte balans per 31 december 2023

	31-12-2023	31-12-2022
Activa		
Materiële vaste activa	3.501.864	1.073.814
Vorderingen	230.958	162.051
Liquide middelen	5.324.724	5.910.661
Overlopende activa	0	0
Totaal activa	9.057.546	7.146.526
Passiva		
Eigen vermogen	986.432	884.574
Voorzieningen	2.834.013	2.006.408
Vaste schulden	3.188.785	2.991.071
Netto vlottende schulden	1.775.114	914.922
Overlopende passiva	273.202	349.551
Totaal passiva	9.057.546	7.146.526

Beknopte staat van baten en lasten over 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Baten			
Algemene baten	5.533.475	5.269.103	5.177.167
Diverse baten	67.561	81.120	87.592
Overige baten	384.995	256.781	150.955
Totaal baten	<u>5.986.031</u>	<u>5.607.004</u>	<u>5.415.714</u>
Kosten			
Personele kosten	3.339.890	3.330.054	3.088.432
Directe materiële kosten	51.256	67.000	73.824
Projectkosten	74.358	15.000	124.630
Huisvestingskosten	1.448.390	1.256.140	1.293.752
Organisatie en overheadkosten	680.044	584.491	484.181
Afschrijvingskosten	216.255	309.315	190.131
Dotaties aan projecten	0	0	0
Rentekosten	73.981	60.003	32.059
Totaal kosten	<u>5.884.174</u>	<u>5.622.003</u>	<u>5.287.009</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming	<u>101.857</u>	<u>-15.000</u>	<u>128.705</u>
Toevoeging aan bestemmingsreserves	-230.000	15.000	-133.000
Onttrekking aan bestemmingsreserves	74.358	0	124.630
Resultaat na bestemming	<u>-53.785</u>	<u>0</u>	<u>120.335</u>

COLOFON

Bijdragen

Marith Danhof, René Duursma, Jaline de Groot, Elvedina Hopovac, Eddy de Jonge, Marij Kloosterhof, Marielle Kaats, Bram Kampen, Albert Koops, Henk van der Meer, Gert Plas, Karel Renders, Peter Riem, Huub Ritzema, Harma Rozema, Vincent Stedema, Johanne Vonk, Sebastiaan Vos, Johan Waterborg, Michiel de Wolde en Rixt Zuidema.

Redactie

Eddy de Jonge, Harma Rozema-Woldhuis

RHC Groninger Archieven
Cascadeplein 4
9726 AD Groningen
Postbus 30040
9700 RM Groningen